

22657

**PRACTICUM DE TEORIA I METODOLOGIA DE
L'ART**

1997-98

Professora : Anna Pujadas

PINTURA O PLA

1. REPRESENTACIÓ ESPACIAL I: EL PLA TRANSPARENT

La visió a través o perspectiva. Del naturalisme de la imatge perspectiva. La perspectiva curvilínia o sintètica. L'espai fet d'agregats o plàstic. La caixa espacial. La unicitat de punt de fuga. Representació espacial com a abstracció geomètrica.

Cas d'estudi: un retaule d'Huguet.

2. REPRESENTACIÓ ESPACIAL II: EL PLA OPAC

Representar l'universal. Un ordre diferent. L'ordre vertical. L'espai per franges. Veure és interpretar. Fisiologia de la percepció. Psicologia de la percepció. El principi de les constàncies. La perspectiva atmosfèrica. La destrucció de l'espai perspectiu. La multiplicitat del punt de vista. La perspectiva divergent. L'espai tàtil. La transparència. L'espai i el *papier collé*.

Cas d'estudi: Les Démoiselles d'Avignon de Picasso

3. LA LLUM: PER GRADACIÓ O PER RELACIÓ

El clarobscur. La llum com a gradació tonal. La il·luminació acadèmica i la il·luminació moderna. La teoria del color. El color local. Eliminar l'ombra. Il·luminació frontal. La pinzellada direccional. La mescla òptica dels colors. La llum per a donar sensació de forma. Els quadres sense llum.

Cas d'estudi: un retrat d'El Greco

4. EL COLOR I: DEL SIMBOLISME A L'ABSTRACCIÓ LÍRICA

La representació espacial com a espai pictòric. La no objectivitat. El color imitatiu. L'ús simbòlic del color. El color com a llum. L'alliberació del color. L'abstracció lírica. La pintura decorativa. De copiar a recrear. De recrear a crear. De la música. Regles de les formes i els colors. La teoria del color i les formes de Kandinsky. La teoria del color i les formes de Klee.

Cas d'estudi: Joan Miró i el problema de la forma

5. EL COLOR II: DE L'ESTILITZACIÓ A L'ABSTRACCIÓ GEOMÈTRICA

Des de l'estilització de les figures, passant per la representació esquemàtica dels objectes, fins arribar a la representació abstracta construïda matemàticament. De l'art com a expressió de relacions i la teoria de l'abstracció de Piet Mondrian. De l'art com a expressió d'una realitat espiritual i la teoria de l'abstracció de Theo van Doesburg. El realisme pictòric de Malévitx.

Cas d'estudi: un fotograma de Moholy-Nagy

ESCULTURA O VOLUM

1. LA MATÈRIA I: LA MASSA

La talla i el modelat. Les eines d'escultor. El bloc. La plurifacialitat. Les proporcions. Delinear. Treure punts. El trasllat mecànic. Idear i executar. La talla directa. L'adaptació al bloc. El relleu. Les infinites vistes. El moviment de l'escultura. L'estatisme de l'espectador. L'espontaneïtat i l'originalitat. Els apunts. Els perfils infinits. La forma geomètrica originària.

Cas d'estudi: La Pietat Rondanini de Miquel Àngel

2. LA MATÈRIA II: L'ESPAI

El ple i el buit. L'espai com a matèria. La forma en l'espai. El tacte. La construcció de relacions espacials. La creació d'una realitat espacial. El dinamisme. L'escultura funcional. L'escultura com a màquina. La instal·lació.

Cas d'estudi: la Garbo de Gargallo

3. L'OBJECTE

La pintura objecte. L'*objet trouvé*. L'objecte surrealista. La metamorfosis de l'objecte. La pèrdua de referència de l'objecte. El *collage* d'objectes fets a bronze. L'objecte com a poesia objecte. El cos com a objecte. La dansa. L'acció.

Cas d'estudi: un poema objecte de Joan Brossa

ARQUITECTURA O ESPAI

1. L'ESPAI

Espai interior i espai exterior. La planta. L'alçat. Història de les concepcions espacials: el temple grec. L'església romànica. La catedral gòtica. El palau renaixentista i el barroc i l'urbanisme. L'espai com a contenidor. La destrucció de la caixa o cub i l'espai com a camp. El temps. La planta lliure. L'espai orgànic. Espai sistemàtic i espai flexible.

Cas d'estudi: una casa-pati de Wright

2. ELS LÍMITS DE L'ESPAI I: L'ESTRUCTURA

L'escala. Els ordres. L'ordre i la proporció. La secció aïllada i el número d'or. La simetria i la proporcionalitat. El *modulor*. La composició. Eix. Simetria. Ritme i repetició. Els materials. L'enginyeria. Estructura i tancament. L'estructura dúctil.

Cas d'estudi: El conjunt catedralici de Pisa.

3. ELS LÍMITS DE L'ESPAI II: LA FORMA

La perspectiva arquitectònica. Propietats visuals de la forma. El contorn. La forma centralitzada, lineal, radial. Forma i superfície. El marc. La forma com a element de l'espai. La llum. La transparència. El vidre. El reflex. La *lightness*. L'infinitud. El punt de vista de l'espectador. La circulació. L'accés i el recorregut. El subjecte.

Cas d'estudi: El Castell dels Tres Dragons de Lluís Domènech i Montaner

BIBLIOGRAFIA IMPRESCINDIBLE

ARNHEIM, Rudolf, *Arte y percepción visual*, Gustavo Gili, Barcelona, 1979

GOMBRICH, Ernst, *Arte e ilusión*, Gustavo Gili, Barcelona, 1979

RIEGL, Alois, *El arte industrial tardorromano*, Visor, Madrid, 1992

READ, Herbert, *La escultura moderna*, Hermes, México, 1966

ZEVI, Bruno, *Saber ver la arquitectura*, Poseidon, Barcelona, 1976

GIEDION, Sigfried, *Espacio, tiempo y arquitectura*, Editorial Científico-Médica, Barcelona

INTERNET LINKS

- *Analysis of Visual Images*, University of Newcastle
<http://www.newcastle.edu.au/departament/fad/fi/woodrow/analysis.htm>
- *Architecture Resources on the Internet* by Bob Mock
<http://fbox.vt.edu:10021/H/hmock/arch/arch.html>
- *Art/Language Arts/Everson* by Clay. Net
<http://www.fmhs.cnyric.org/clay/community/artlang/>

THE RESOURCES

<http://ericir.syr.edu/Virtual/Lessons/Arts/index.html>

- *Eyes on Art* by Tom March

<http://www.kn.pacbell.com/wired/art/art.html>

- *Répertoire de sites* de Richard Barbeau, professeur au Département d'Arts Plastiques et de Graphisme du Collège de Sherbrooke

<http://www.dsUPER.net/~persu/Rep/>

- *Unfolding Light: The Evolution of Ten Holographers*, organized by guest curator Rene Pa Barilleaux in MIT Museum

<http://web.mit.edu/museum/exhibits/main.html#Unfolding>

- *Art History Resources on the Web*, Chris Witcombe, department of Art History of Sweet Briar College, Virginia

<http://witcombe.bcpw.sbc.edu/ARTHLinks.html>

- *Searchable Databases*, Getty Information Institute

http://www.ahip.getty.edu/aka/aka_form_pub.html

LECTURES PRÀCTIQUES

Un text de Leonardo da Vinci

Un text d'Auguste Rodin

Un text de Mies van der Rohe

TREBALLS PRÀCTICS

Pintura o pla : Dibuix analític de *La batalla de Tetuan* de Mariano Fortuny al Museu d'Art Modern del Parc de la Ciutadella. Esquematitzar la pintura. Buscar les línies estructurals de la pintura i l'organització essencial de les formes en el quadre amb l'objectiu de destacar els recursos que va fer servir el pintor per a guiar la nostra mirada i moure-la pel dins del quadre (si és que així ho va fer). Exposició per escrit dels resultats als quals s'ha arribat en l'anàlisi (màxim 2 pàgines). Cal entregar el dibuix analític.

Escultura o volum: Fotografia analítica del *Desconsol* de Llimona al Parc de la Ciutadella. Fotografiar com a mínim els 4 punts de vista corresponents als 4 plans de l'escultura si aquesta estigués inscrita en un paral·lelepípede. Si cal, manipular les fotografies a través del dibuix per tal de destacar els recursos que va fer servir l'escultor per a aconseguir una escultura que fos llegible (coherent) visualment des de tots els punts de vista (si és que així ho va fer). Exposició per escrit dels resultats als quals s'ha arribat en l'anàlisi (màxim 2 pàgines). Cal entregar les fotografies analítiques.

Arquitectura o espai: Estudi del *Pavelló de Barcelona* de Mies van der Rohe. S'explicarà en què consisteix l'activitat després de la visita al Pavelló.

CALENDARI

24 d'octubre - visita al Pavelló de Barcelona de Mies van der Rohe

7 de novembre - comentari a classe del text de pintura

21 de novembre - entrega del dibuix analític de la pintura

5 de desembre - comentari a classe del text d'escultura

12 de desembre - entrega de les fotografies analítiques de l'escultura

9 de gener - comentari a classe del text d'arquitectura

16 de gener - entrega del treball d'arquitectura

Data fixada per la Secretaria de la Facultat - Examen final